

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

СКАКУН ІННА ЄВГЕНІВНА

**МЕХАНІЗМИ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах розвитку державності в Україні, перед державою і суспільством постали важливі проблеми пов'язані з розбудовою місцевого самоврядування як одного з ключових елементів взаємодії місцевих громад та держави.

Внутрішній соціально-економічний та політичний стан держави й зовнішньополітична ситуація навколо України актуалізували питання децентралізації влади – передачу повноважень, а разом з ними і ресурсів на нижній рівень публічного управління. Можна говорити про те, що децентралізація виступає однією з форм розвитку демократії, що дозволяє при збереженні держави та її інститутів, розширити місцеве самоврядування, активізувати населення на вирішення власних потреб та інтересів та звузити сферу впливу держави на суспільство.

У колі цих проблем суттєвого значення набуває вдосконалення механізму контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадовими особами, з боку органів державної влади та громадськості. Адже, основна функція контролю – забезпечення ефективності функціонування державних та муніципальних органів влади та їх посадових осіб.

Незважаючи на деякі позитивні зрушення у розвитку інституту контролю, що відбулися протягом останніх років, значна увага до контролю в сфері місцевого самоврядування обумовлюється також тим, що останнім часом на всіх рівнях в органах державної влади та органах місцевого самоврядування спостерігаються зниження дисциплін, нехтування вимогами законодавства і навіть прямі порушення закону, що свідчить про недосконалість механізму здійснення контролю.

Актуальність обраної теми дослідження підтверджується також невирішеністю проблем щодо чіткого законодавчого розмежування повноважень між різними видами публічної влади та пошуку нових шляхів поліпшення взаємодії всіх учасників правовідносин у цій сфері.

У вітчизняній правовій науці питання контролю за діяльністю органів публічної влади взагалі та органів місцевого самоврядування зокрема, привертала увагу багатьох вчених, таких як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, Т.О. Коломоєць, П.М. Любченко, П.Д. Матвієнка та інших науковці. Зокрема, роботи В.М. Гаращука, О. Ф. Андрійко, присвячені державному контролю. Увага таких вчених як М.П. Бублій, А.С. Крупник, О.І. Наливайко, зосередилася на аналізі громадського контролю. Про необхідність впровадження зарубіжного досвіду контрольної діяльності в публічній владі відмічали в своїх працях В.М. Калашніков, А.В. Каліновський, П.М. Любченко. Ґрунтовними можна вважати роботи П.Д. Матвієнка, Т.О. Коломоєць в яких приділяється увага організаційно-правових інструментів контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування з точки зору адміністративного права.

Певну зацікавленість викликає дисертаційне дослідження О.А. Смоляра у якому здійснено комплексне наукове дослідження державного та громадського контролю у сфері місцевого самоврядування, обґрунтовано практичні рекомендації щодо вдосконалення конституційно-правового регулювання контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

У той самий час постійні зміни державотворчого та правотворчого характеру, актуалізують і надалі дослідження проблематики контролю за діяльністю вищезазначених органів у сфері публічного управління, його дієвості та ефективності.

Метою роботи є аналіз та узагальнення наукових поглядів щодо особливостей контрольної діяльності за органами та посадовими особами місцевого самоврядування, що дасть змогу окреслити проблеми та сформулювати основні напрямки удосконалення даного контролю.

Згідно з поставленою метою визначено наступні завдання дослідження:

- розкрити поняття та зміст контролю в публічному управлінні;
- охарактеризувати принципи та функції контролю та визначити їх місце у функціонуванні системи публічного управління;
- встановити особливості реалізації механізмів контролю у сфері місцевого самоврядування в Україні;
- визначити пріоритетні напрямки удосконалення контролю у сфері місцевого самоврядування;
- надати пропозиції щодо активізації громадського контролю у сфері місцевого самоврядування.

Об'єктом дослідження є контроль у сфері місцевого самоврядування.

Предмет дослідження – механізм контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та напрямки його удосконалення.

Методологічною основою дослідження стала сукупність прийомів та методів наукового пізнання, серед яких загальнонаукові (системний аналіз, діалектичний, логічний тощо) та спеціальні (порівняльний аналіз, контент аналіз тощо). Так діалектичний метод дослідження процесів, котрі відбуваються під час ведення контрольної діяльності у сфері місцевого самоврядування, дає можливість розглянути ці процеси у розвитку та взаємозв'язку між собою, виявити стійкі закономірності та напрями в цілому. Системно-структурний метод застосовувався під час визначення суб'єктів контролю у сфері місцевого самоврядування, методів та форм провадження контрольної діяльності. Використання логіко-семантичного методу дало змогу визначити особливості понятійно-категорійного апарату. Важливого значення набули контент аналіз та порівняльний аналіз, які дали змогу встановити переваги та недоліки існуючого механізму контролю в досліджуваній сфері. Нормативною основою дослідження стала низка нормативно-правових актів, що регламентують процес контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що у роботі визначено основні проблеми механізму контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та, узагальнюючи існуючий досвід, внесено пропозицію щодо розробки моделі організації функціонування місцевого самоврядування, яка б забезпечувала необхідну єдність державної влади з одночасною самостійністю територіальних громад, сприяла ефективності взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дослідженні висновки й положення розширюють та поглиблюють теоретичні знання про контрольну діяльність у сфері місцевого самоврядування та можуть бути використані для оптимізації даної контрольної діяльності. Матеріали магістерської роботи можуть бути корисними в навчальному процесі та наданні методичних рекомендацій органам публічного управління й громадським організаціям.

Апробація результатів дослідження. Матеріали магістерської роботи стали підґрунтям для написання тез доповіді на науково-практичній конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?».

Структура магістерської роботи. Відповідно до мети, завдань і предмета дослідження, магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 95 сторінок, з них основного тексту – 84 сторінки. Кількість використаних джерел – 87.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформувано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНТРОЛЮ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ»** розкривається поняття та зміст контролю в публічному управлінні, а також охарактеризовано принципи та функції контролю й визначено їх місце у функціонуванні системи публічного управління;

Підрозділ 1.1. «Контроль за діяльністю органів влади як об'єкт дослідження у публічному управлінні» визначено, що в сучасній науковій літературі контроль розглядають як один із принципів діяльності органів державної влади, як управлінську функцію, а також засіб забезпечення дисципліни та законності. Також контроль відносять до управлінських методів, спираючись на те, що він є лише певним способом діяльності та можливість впливу за його допомогою на певного об'єкта та його поведінку. Аналізуючи широкий спектр наукової літератури, погляди різних науковців, можна зробити висновок про те, що визначення контролю можна розглядати у вузькому та широкому значенні. Аналіз чинного законодавства України, дає підстави констатувати наявність у нормативній базі, котра регулює взаємини у сфері місцевого самоврядування (МС), колізій та розбіжностей у визначенні контролю за діяльністю органів та посадових осіб МС, що негативно впливає на забезпечення конституційного права територіальних громад та їх органів самостійно вирішувати важливі питання місцевого значення.

Доведено, що контроль відрізняється від нагляду. Перше, чим відрізняється контроль від нагляду – це те, що орган який контролює, на відміну від наглядаючого органу, має право втручатися в оперативну діяльність контролюваного об'єкта, та притягувати винних до відповідальності. Отже, контроль – це функція держави та суспільства, їх інститутів і структур, що полягає в застосуванні багатоманітних оціночних та наглядових механізмів за діяльністю органів влади та особистим виконанням, дотриманням законодавства і різних норм, що можуть бути встановлені як державою, так і окремою організацією для стандартів виконавської дисципліни, якості менеджменту та роботи загалом. Розмаїття суб'єктів контролю, формування форм, методів і способів контролю дозволяє, з урахуванням специфіки діяльності ОМС, запропонувати перелік ознак контролю за діяльністю ОМС та посадових осіб, а саме: контроль є різновидом соціального контролю, у соціальному середовищі; він має постійний характер; має правову природу; має активний характер, оскільки передбачає оперативність втручання суб'єкта в діяльність ОМС; розмаїття суб'єктів контролю; можливість вживання примусових заходів у разі виявлення порушень діючого законодавства; комплексний характер.

У **підрозділі 1.2. «Функції та принципи контролю у системі публічного управління»** встановлено, що принципи контролю є одним із базових елементів та основою всього механізму контролю, тому, що завдяки цим принципам досягається мета контролю за діяльністю органів та посадових осіб МС.

Обґрунтовано, що для удосконалення системи контролю у сфері МС, підвищення її ефективності потрібно у нормативно-правовій базі закріпити систему спеціальних принципів, серед яких мають бути принципи комплексності, систематичності, плановості, об'єктивності, повноти, компетентності та професіоналізму. Узагальнюючи все вищезазначене та враховуючи специфіку діяльності органів та посадових осіб МС, які є об'єктом контролю, виділимо наступні принципи контролю за діяльністю органів та посадових осіб МС:

- верховенство права;
- об'єктивність;

- обґрунтованість контролю;
- систематичність;
- гласність, прозорість процесу контролю та розголошення отриманих підсумкових даних до зацікавлених осіб та широкої громадськості;
- науковість контролю;
- професіоналізм;
- неупередженість процесу контролю;
- результативність контролю;
- всебічність контролю;
- оперативність контролю;
- відповідність заходів впливу;
- принцип взаємодії суб'єктів контролю між собою;
- принцип допомоги з боку контролюючого суб'єкта по відношенню до контрольованого у виявленні фактів порушення діючих норм, уникнення причин цих порушень;
- принцип відповідальності суб'єкта контролю за свої дії.

Таким чином, принципи контролю за діяльністю ОМС являють собою засадничі основи, котрі виконують функцію загально-нормативного спрямування для здійснення діяльності з контролю, як з боку державних органів так і з боку широкої громадськості за функціонуванням ОМС, спрямовані на підвищення ефективності та забезпечення результативності такого виду діяльності. Визначені принципи контролю взаємодоповнюють один одного, створюють певну систему та взаємопов'язані між собою.

У другому розділі «РЕАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ» встановлено особливості реалізації механізмів контролю у сфері місцевого самоврядування в Україні.

У підрозділі 2.1. «Засади державного контролю у сфері місцевого самоврядування» на основі проведеного аналізу визначено, що Важливу роль в процесі здійснення державного контролю в системі МС, належить парламентському контролю. Контроль законодавчої влади - це контрольні повноваження Верховної ради, її комітетів, народних депутатів, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Рахункової палати. Парламентський контроль за діяльністю органів та посадових осіб МС є формою державного контролю, що забезпечує зворотній зв'язок між парламентом і МС та служить засобом профілактики порушень чинного законодавства, даними органами. Акти МС, які установлені парламентом або комітетами, як незаконні, то вони мають бути приведені у відповідність до законів країни. Інакше, парламент може звернутися до суду з позовом про скасування незаконного рішення ОМС. Важливо зазначити, що найбільшу кількість контрольних повноважень у сфері МС мають органи виконавчої влади. Так, Основний Закон України встановлює, що «органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади».

Аналізуючи організаційно-правовий механізм державного контролю в сфері МС, важливо зазначити, що особливе місце серед суб'єктів державного контролю за діяльністю органів та посадових осіб МС, займають місцеві державні адміністрації. Виходячи з того, що ОМС наділені двома видами повноважень - власними та делегованими, контроль за здійсненням цих різних видів повноважень місцевими державними адміністраціями різних. Можна констатувати, що суб'єкти контрольної діяльності в системі МС перебувають у сфері регулювання різних законів та підзаконних актів, тому виникла необхідність прийняття єдиного нормативного акта, який би закріпив правові засади державного контролю у даній сфері.

У підрозділі 2.2. «Забезпечення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування» з'ясовано, що у сфері МС, крім державного контролю діяльності органів та посадових осіб МС, існує ще й громадський контроль. З одного боку, розвиток громадянського суспільства передбачає посилення участі жителів територіальної громади у формуванні місцевих рішень. З іншого, посилення відповідальності жителів місцевої громади сприяє ефективному формуванню МС.

Виходячи з того, що громадський контроль як вид соціального контролю є функцією громадянського суспільства та способом залучення населення до управління суспільством і державою, право здійснювати контроль за діяльністю ОМС та їх посадових осіб покладається на громадян, які це право реалізують через різноманітні громадські об'єднання, політичні партії, професійні спілки, молодіжні та інші громадські організації, органи самоорганізації населення, трудові колективи, збори громадян за місцем проживання. Цілі громадського контролю спрямовані на те, щоб:

- привернути увагу органів влади та громадськості до значущої проблеми, і стимулювати її рішення;

- усунути зловживання, порушення законодавства;
- контролювати дотримання прав людини;
- підвищити якість послуги, якість роботи чиновників і т. д.

Визначено, що найпоширенішими формами громадського контролю в Україні є:

- консультації з громадськістю;
- участь у спільних органах, зокрема в громадських радах;
- громадські слухання;
- громадські моніторинг та експертиза;
- громадська ініціатива;
- загальні збори громадян за місцем проживання.

Встановлено, що на думку науковців, важливість у реалізації громадського контролю набуває така форма співробітництва МС й громадськості, як громадська рада, найбільш поширена та розвинена форма громадського контролю в Україні.

У третьому розділі «УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ» визначено пріоритетні напрямки удосконалення контролю у сфері місцевого самоврядування, а також надано пропозиції щодо активізації громадського контролю у сфері місцевого самоврядування.

У підрозділі 3.1. «Пріоритетні напрямки здійснення контролю діяльності органів місцевого самоврядування» на основі порівняльного аналізу визначено, що Сучасний процес розбудови громадянського суспільства і демократичної правової держави в Україні в умовах європейської інтеграції обумовлює необхідність реформування МС, зокрема у напрямі забезпечення реальної самостійності у вирішенні місцевих справ, розширення повноважень ОМС, вдосконалення теперішньої системи державного і муніципального управління, зміни концепції державного та громадського контролю у сфері МС.

Зазначається, що важливим питанням у розгляді проблеми ефективності контролю за діяльністю ОМС та їх посадовими особами, є питання запровадження в Україні інституту префектур й префекта. Аналіз досвіду таких країн як Франція та Польща, надає можливість застосувати ефективні механізми запровадження даного інституту в Україні. Крім прийняття нових законодавчих актів, спрямованих на посилення ролі інститутів громадянського суспільства, необхідно подолати розрив між нормативно-правовими гарантіями та практикою застосування. А без цього в разі продовження практики ігнорування суспільних інтересів, обмеження можливостей громадян відстоювати свої права і свободи, звуження політичного, парламентського, громадського, діалогу зберігається великий ризик застосування громадянами позаправових методів.

Варто істотно розширити підстави та сферу громадського контролю за діяльністю

ОМС, що у більшій мірі співставляється зі специфікою їх правової природи. Доцільним є збільшення ролі громадськості, а також самоконтролю на будь-яких етапах контролюючої діяльності, зміщення акценту на превентивно-виховну складову мети контролю, збільшення кількості методів та форм контролю, у тому числі й через запровадження нетипових для української практики (наприклад, громадські консультації, примирення, медіація, опіка, відео зйомки, різні прояви самоконтролю, online режим тощо), при цьому не залишаючи поза увагою й звичні форми та методи (наприклад, перевірка, моніторинг, ревізія, рейд, огляд тощо).

У підрозділі 3.2. «Активізація громадського контролю у сфері місцевого самоврядування» визначається, що серед умов оптимізації взаємовідносин між ОМС та інститутами громадянського суспільства в першу чергу слід назвати наявність учасників взаємовідносин: демократично налаштованих представників влади, налаштованих на співпрацю; розвинутого громадянського суспільства. Зростання активної участі громадян, покращення взаємодії організацій громадянського суспільства з державою передбачає регулярне інформування громадян про діяльність ОМС. Довіра між владою і громадськістю виникає в тому разі, якщо забезпечується прозорість і відкритість відносин постійно. Таким чином, необхідним напрямом оптимізації взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами влади виступає створення повноцінного інформаційного простору взаємодії з огляду на забезпечення вільної циркуляції інформації між ОМС та громадськістю.

Взаємодію ОМС і громадянського суспільства потрібно розглядати саме через співробітництво. Співробітництво – особливий тип відносин між публічною та приватною сферами. На протигагу контрактній моделі, коли ключовою фігурою виступає адміністрація, що встановлює мету та об'єкти угоди, форму кооперації та ін., співробітництво має на увазі вироблення єдиної платформи взаємодії із загальними ризиками і відповідальністю за отримані результати. Розглядаючи напрями оптимізації взаємодії органів влади з інститутами громадянського суспільства слід детальніше зупинитися на використанні форм такої взаємодії. Найбільш ефективними формами взаємодії влади і організацій громадянського суспільства є центри громадського захисту, профільні громадські ради (в т.ч. студентські ради, дитячі дорадчі ради); соціальне замовлення, гранти, суспільний договір про взаємодію органів влади та організацій громадянського суспільства.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дають змогу зробити наступні висновки та рекомендації:

1. Аналіз нормативно-правових актів та наукових джерел дає можливість стверджувати про комплексний характер категорії контролю у системі публічного управління. Існують різні погляди на контроль: 1) як один з принципів діяльності органів влади; 2) як метод управління та регулювання; 3) як функція управління; 4) як форма публічної влади; 5) як правова форма функціонування органів влади.

Контроль являє собою багатогранне правове явище, у тому числі й відносно діяльності ОМС як суб'єктів публічного управління. Саме через це, контроль у сфері МС можна класифікувати за допомогою різних критеріїв:

- за суб'єктами, котрі займаються контролюючою діяльністю (поділяється на контроль з боку органів влади, з боку окремих громадян, а також громадських об'єднань);
- за об'єктами контролю (поділяється на контроль за ОМС, контроль за керівниками та окремими посадовими особами);
- за рівнем контролю (поділяється на надвідомчий, міжвідомчий та відомчий);

- за предметною сферою функціонування, котра потребує контролю (поділяється на фінансів, охорони здоров'я, освіти, використання природних ресурсів тощо);
- за часом його проведення (поділяється на поточний, попередній, а також підсумковий контроль);
- за рівнем спеціалізації (поділяється на спеціальний та загальний).

Контроль – це владна функція котру можуть виконувати як, держава, так і суспільство, їх окремі структур та інститути, він полягає у використанні багатоманітних оцінюючих та наглядових механізмів за функціонуванням владних структур, різного роду організацій, їх представників та особистим виконанням, дотриманням діючої нормативно-правової бази, котра може формуватись як з подачі держави, так і окремих організацій або громадських об'єднань для забезпечення якості управлінської діяльності та закріплення стандартів робочої дисципліни.

2. Одним зі складових елементів організаційно-правового механізму реалізації контролюючих функцій є принципи, що виступають в ролі основоположних засад, котрі виконують функцію загально-унормовуючого орієнтиру реалізації з боку владних органів та громадських організацій контролю за діяльністю ОМС та їх посадових осіб, котрі направлені на підвищення ефективності їх виконавської діяльності. Переважна частина сучасних дослідників виділяють такі загальні засади контролю, котрі є похідними від принципів управління державою, та спеціальні засади контролю, які пов'язані з контролюючою діяльністю владних органів. МС в Україні впорядковується та функціонує відповідно до дещо інших принципів, аніж влада державна, через це й контролююча діяльність у сфері МС має специфічний характер та певні відмінності. Контроль у сфері МС реалізується згідно як із загальними принципами, так і з принципами, котрі регулюють організацію та функціонування суб'єктів контролю з боку державних органів, окремих громадян та їх об'єднань.

Серед численної кількості елементів контролю, своє першорядне місце займають функції. Функції контролю за діяльністю ОМС та їх посадових осіб – це провідні напрямки зовнішнього прояву реалізації своїх повноважень суб'єктами контролю відносно діяльності ОМС під час реалізації останніми власної правосуб'єктності та пов'язані з їх контролюючим впливом на відповідний вид діяльності.

3. Встановлено, що незважаючи на деяку самостійність ОМС у вирішенні питань місцевого значення, існує комплекс заходів, який здійснюється органами державної влади, для консолідації та стабілізації діяльності ОМС, та оцінки ефективності реальної діяльності, приведення цієї діяльності у відповідність до нормативно визначених стандартів. Тобто, державний контроль в системі МС, необхідний напрямок діяльності органів влади по запобіганню негативних наслідків діяльності органів та посадових осіб МС. Тому, для організації ефективного нагляду та контролю за діяльністю органів і посадових осіб МС в країні необхідно чітко визначити перелік державних органів та посадових осіб, які мають право здійснювати контрольні та наглядові функції у сфері МС, розмежувати повноваження між суб'єктами контрольної діяльності, врегулювати процедуру здійснення нагляду і контролю у муніципальній сфері, запровадити єдині принципи та методи реалізації державного контролю та нагляду на місцевому рівнях.

Дієвим механізмом залучення громадськості до управління суспільними справами на місцевому рівні виступає громадський контроль, як вид соціального контролю. Такі форми громадського контролю, як громадські ради, громадський моніторинг та експертиза, громадські слухання, місцеві ініціативи є потужним засобом впливу громадськості на діяльність місцевої влади в Україні. Все ж варто зазначити, що реалізація конституційного права громадян щодо управління державними справами, зокрема на місцевому рівні, потребує деталізовану регламентацію законодавчо встановлених форм та механізмів громадського контролю, зокрема в статутах територіальних громад.

4. Визначено, що необхідними заходами підвищення ефективності громадського контролю нормативно-правового та організаційно-правового порядку є: подальше створення та вдосконалення нормативно-правових засад громадського контролю за діяльністю органів публічної влади; забезпечення загальнодоступності громадського контролю; вивчення громадської думки; захист громадян від переслідування з боку органів; забезпечення контролюючих впливів суб'єктів громадського контролю; удосконалення форм реалізації громадського контролю; відповідальність представників органів публічної влади за невиконання покладених на них обов'язків; підтримка самоорганізації громадських об'єднань; забезпечення відкритості та доступності органів публічної влади тощо. Ці заходи дадуть змогу оптимізувати громадський контроль у сучасній правовій державі.

5. Серед умов оптимізації взаємовідносин між ОМС та інститутами громадянського суспільства та активізації громадськості у проведенні моніторингу та контролю за діяльністю ОМС в першу чергу слід назвати наявність учасників взаємовідносин: демократично налаштованих представників влади, налаштованих на співпрацю; розвинутого громадянського суспільства. Говорячи про прозорість як один із необхідних атрибутів управлінського механізму будь-якої демократичної влади, насамперед необхідно констатувати виняткову інноваційність цього феномена за умов сучасної України. Нині в Україні ситуація із обізнаністю громадян про діяльність владних органів та обговоренням рішень влади поки що далека від цивілізаційної норми.

Особливістю процесу взаємодії ОМС з організаціями громадянського суспільства та впливу останніх на розвиток Української держави в цілому є співпраця організацій громадянського суспільства і бізнесу, яку слід розглядати як важливий показник їх здатності не просто співіснувати поруч із цим сектором, а й залучати підприємницькі структури до фінансування власної діяльності та встановлювати взаємовигідні ділові відносини.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

Скакун І. Є. Зарубіжний досвід державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування // Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС? : Науково-практична конференція : тези доп., Миколаїв, 2 грудня 2019 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2019. – С. 237-240.

АНОТАЦІЇ

Скакун І. Є. Механізми контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування. – На правах рукопису.

Магістерську роботу присвячено аналізу та узагальненню наукових поглядів щодо особливостей контрольної діяльності за органами та посадовими особами місцевого самоврядування, що дасть змогу окреслити проблеми та сформулювати основні напрямки удосконалення даного контролю. У роботі визначено, що аналіз нормативно-правових актів та наукових джерел дає можливість стверджувати про комплексний характер категорії контролю у системі публічного управління.

Робиться висновок, що контроль – це владна функція котру можуть виконувати як держава, так і суспільство, їх окремі структури та інститути, він полягає у використанні багатоманітних оцінюючих та наглядових механізмів за функціонуванням владних структур, різного роду організацій, їх представників та особистим виконанням, дотриманням діючої нормативно-правової бази, котра може формуватись як з подачі держави, так і окремих організацій або громадських об'єднань для забезпечення якості

управлінської діяльності та закріплення стандартів робочої дисципліни. Встановлено, що одним зі складових елементів організаційно-правового механізму реалізації контролюючих функцій є принципи, що виступають в ролі основоположних засад, котрі виконують функцію загально-унормовуючого орієнтиру реалізації з боку владних органів та громадських організацій контролю за діяльністю ОМС та їх посадових осіб, котрі направлені на підвищення ефективності їх виконавської діяльності.

На основі проведеного аналізу встановлено, що незважаючи на деяку самостійність ОМС у вирішенні питань місцевого значення, існує комплекс заходів, який здійснюється органами державної влади, для консолідації та стабілізації діяльності ОМС, та оцінки ефективності реальної діяльності, приведення цієї діяльності у відповідність до нормативно визначених стандартів. Визначено, що необхідними заходами підвищення ефективності громадського контролю нормативно-правового та організаційно-правового порядку є: подальше створення та вдосконалення нормативно-правових засад громадського контролю за діяльністю органів публічної влади; забезпечення загальнодоступності громадського контролю; вивчення громадської думки тощо. Обґрунтовано, що особливістю процесу взаємодії ОМС з організаціями громадянського суспільства та впливу останніх на розвиток Української держави в цілому є співпраця організацій громадянського суспільства і бізнесу, яку слід розглядати як важливий показник їх здатності не просто співіснувати поруч із цим сектором, а й залучати підприємницькі структури до фінансування власної діяльності та встановлювати взаємовигідні ділові відносини.

Ключові слова: місцеве самоврядування, державна влада, державний контроль, громадський контроль, посадові особи місцевого самоврядування, моніторинг, нагляд.

SUMMARY

Skakun I.E. Mechanisms of control over the activity of local self-government bodies.

- On the rights of the manuscript.

The master's thesis is devoted to the analysis and generalization of scientific views on the peculiarities of the control activities of bodies and officials of local self-government, which will help to outline the problems and formulate the main directions of improvement of this control. The paper determines that the analysis of legal acts and scientific sources makes it possible to state the complex nature of the category of control in the public administration system. It is concluded that control is a power function that can be performed by both the state and society, their individual structures and institutions, and it involves the use of a variety of evaluation and oversight mechanisms on the functioning of power structures, various organizations, their representatives and personal performance, adherence to the current regulatory framework, which can be formed both from the submission of the state and individual organizations or public associations to ensure the quality of management activities and to establish standards of of both discipline.

It is established that one of the constituent elements of the organizational and legal mechanism of exercising control functions is the principles that act as fundamental foundations, which fulfill the function of a general normative reference for the implementation by the authorities and public organizations of control over the activities of the LGUs and their officials. to increase the efficiency of their performance. Based on the analysis, it is established that, despite some autonomy of LGs in addressing issues of local importance, there is a set of measures undertaken by public authorities to consolidate and stabilize the activities of LGUs and to evaluate the effectiveness of real activities, to bring these activities in compliance with the normatively defined standards.

It is determined that the necessary measures to improve the effectiveness of public control of the regulatory and organizational and legal order are: further creation and

improvement of the legal framework of public control over the activity of public authorities; ensuring public control of the public; opinion polls and more. It is substantiated that the peculiarity of the process of interaction of the LGUs with civil society organizations and the influence of the latter on the development of the Ukrainian state as a whole is the cooperation of civil society organizations and business, which should be considered as an important indicator of their ability not only to coexist near this sector, but also to involve businesses. financing your own business and establishing mutually beneficial business relationships.

Keywords: local self-government, state power, state control, public control, officials of local self-government, monitoring, supervision.